

försummelse vid sagde riksdag att expediera beslutet till Kongl. Maj:t återkom frågan vid 1869 års riksdag, då ett betänkande af Lag-Utskottet i samma ordalag som det af 1868 utan öfverläggning i Första Kammaren afslogs, hvilket man torde kunna kalla besynnerlig konsekvens, och vid 1870 års riksdag rönte jemväl ett likartadt förslag samma öde i sagde Kammare, utan att dock dess motståndare i öfverläggningen, som då egde rum, anförde ett enda exempel, som kunde gifva anledning till förändrade åsigter sedan 1868.

Enligt min uppfattning hade ett åliggande för en sednare Riksdags Lag-Utskott att befordra det år 1868 försummade beslutet till Kongl. Maj:t varit det enda och rätta, som sedermera i denna fråga bort vidtagas från Riksdagens sida, men då jag föreställer mig, att Riksdagen vid närmarebesinning icke skall kunna undgå att fullgöra ett redan fattadt beslut, och då jag är öfvertygad om, att detta beslut har både billighet och rättvisa för sig, får jag med anledning af det anförda ånyo vördsam samt hemställa:

att Riksdagen ville. uti underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana förändrade stadganden angående deltagande i byggnad och underhåll af tingshus och häradsfångelse, att dessa åligganden blifva för medlemmarne af tingslagen efter billiga grunder gemensamma.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 19 Januari 1872.

Sven Nilsson
i Efveröd.

N:o 11.

Af Herr P. O. Hörnfeldt: Derom, att de församlingar, der lönereglering för presterskapet blifvit genomförd, måtte, för den tid regleringen gäller, varda befriade från skyldigheten att bygga och underhålla så kallad tiondelada.

Vid 1870 års riksdag väcktes af representanten från Södra Helsinglands domsaga Magnus Jonsson förslag derom, att församling å landet måtte för fram-

tiden befrias från skyldigheten att bygga och underhålla så kallad tiondelada; detta förslag blef visserligen af dåvarande Lag-Utskott, dit motionen remitterades, afstyrkt, men vann så till vida Representationens och Utskottets godkännande, att bemälda Utskott, som i dess utlåtande N:o 10 fann det väckta förslaget ej böra till någon vidare åtgärd föranleda, gjorde detta, af det hufvudsakliga skäl att "då, enligt Kongl. Resolutionen på allmogens besvär den 1 Augusti 1727, § 12, denna lada, som ingalunda är afsedd för boställets gröda, skall proportioneras efter tertial-tiondens storlek i församlingen, lär det vara obestriddigt, att, så vida ej annorlunda blifvit bestämdt, socknemännens skyldighet att bygga dylik lada redan upphört på de ställen, der reglering af presterskapets löner egt rum, hvarigenom, på sätt 6 § i omförmälda Kongl. Förordning föreskrifver, all tionde, vare sig tertial-, smör-, fisk- eller qvicktionde, blifvit utbytt mot bestämda afgifter."

Af ofvan åberopade motivering för afslag af den utaf Magnus Jonsson vid 1870 års riksdag i detta ämne väckta motion framgår uppenbart att Lag-Utskottet då fann allt vidare lagstadgande i afseende på församlingarnes befrielse från skyldigheten att bygga och underhålla så kallad tiondelada, öfverflödigt, emedan, i den mån regleringen af presterskapets löner fortgår, denna skyldighet, efter Utskottets uppfattning, obestriddigen af sig sjelft komme att upphöra.

Inom den ort, jag har den äran att representera, har ock i de flesta fall, vid de af- och tillträdessyner, som ordinarie domaren förrättat, så praktiserats, att å de ställen, der reglering af presterskapets löner försiggått och församlingen sådant yrkat, har den blifvit befriad från byggnad och underhåll af så kallad tiondelada, hvaremot å de ställen, der sådana syner förrättats af t. f. domare, församlingen, mot sitt bestridande, ålagts denna byggnads- och underhållsskyldighet, hvilken olika tolkning af lagens föreskrift haft och har till följd, att af församlingar, belägna icke allenast i samma domsaga utan ock inom samma fögderi, den ena har sig denna byggnads- och underhållsskyldighet ålagd och den andra är derifrån befriad; väl har en församling, som af synerrätten blifvit ålagd byggnads- och underhållsskyldighet af så kallad tiondelada, deröfver anfört besvär, men då, enligt hvad af bilagda Kongl. Hofrättens utslag synes, dessa besvär, besynnerligt nog, blifvit underkända, framgår deraf så mycket heldre behöfligheten af ett bestämdare stadgande, hvarigenom all tvetydighet om församlingarnes befrielse från byggnad och underhåll af denna lada kan försvinna.

Kongl. Resolutionen på allmogens besvär af den 1 Augusti 1727 kan icke rimligen tolkas på annat sätt, än, att, då den lada allmogen i prestegården bör bygga skall proportioneras efter tertial-tiondens storlek i församlingen, bör, å de ställen der regleringen af presterskapets löner försiggått och all tionde utbytt mot bestämda afgifter, denna byggnadsskyldighet upphöra. Att den lada, allmogen är skyldig bygga och underhålla, endast afser inrymmandet af tertial-tionden, finner man uppenbart af Kongl. Resolutionen på presterskapets besvär den 10 Augusti 1762, der bland de byggnader, som af presterna sjelfva böra besörjas, finnes upp-

taget, "en sädeslada med tvänne golf, lämpad efter nödtorften och gårdsbrukets storlek".

På grund af ofvan anförda vågar jag vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte besluta, det allmogen i de församlingar, der reglering af presterskapets löner försiggått och vunnit Kongl. Maj:ts nådiga fastställelse, måtte, för den tid regleringen gäller, befrias från skyldigheten att bygga och underhålla sädes- eller så kallad tiondelada.

Om remiss häraf till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 20 Januari 1872.

P. O. Hörmfeldt.

Häruti instämmer
M. Jonsson
från Gefleborgs län.

Afskrift.

Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätts utslag uppå de besvär, Kyrkoherden, Theologie Doktorn Simon Brandell och Själevads församling, hvar för sig, anført öfver en af domare och nämnd den 27 och 28 September 1870 förrättad laga af- och tillträdessyn å Själevads kyrkoherdeboställe emellan Prosten Carl Johan Holms sterbhusdelegare, afträdare, samt Doktor Brandell, tillträdare; varande förklaring afgifven öfver Doktor Brandells besvär af Prosten Holms enka, Fru C. E. Holm, och sonen vice Häradshöfdingen Ernst Fredrik Holm, afvensom af Kyrkoherden P. E. Amneus, såsom konsistori ombud, samt öfver de af Själevads församling anförda besvären af Doktor Brandell och Kyrkoherden Amneus; Gifvet i Stockholm den 14 November 1871.

Kongl. Hofrätten har de vaxlade skrifterna sig föreläsa lätit och inhemtat, att, sedan under den vid ofvanomförmälda syn företagna besigtning å boställets byggnader i afseende å den i syninstrumentet såsom ett af socknens laga hus upptagna sädesladan befunnits, att den dertill ledande bron behöfde omläggas, men det för bevakande vid synen af församlingens rätt utsedda sockneombudet anmärkt,

att, då kyrkoherdens lön, enligt fastställd konvention, utgjordes i penningar och således skälet för anskaffande af sädeslada, att nemligen densamma skulle tjena till förvaringsrum för tiundespanmålen, nu mera förfallit, församlingen icke vidare hade skyldighet att åt pastor underhålla sädeslada, hvadan ombudet sådant bestridt; så har Synerätten, genom utslag den 28 September 1870, enär någon ändring i den för boställen af ifrågavarande natur fastställda byggnadsordning icke kunde anses hafva blifvit gjord genom den numera uppgjorda regleringen af pastors löneförmåner, samt sockneboarne icke heller eljest, så vidt visadt vore, blifvit fritagne från skyldigheten att framgent såsom hitintills tillhandahålla pastor sädeslada, ogillat sockneombudets i sådant afseende gjorda framställning samt förpligtat socknemännen att besörja omläggning af den utanför sädesladan befintliga bron; deruti Själevads församling sökt ändring.

Detta med hvad mera handlingarne innehålla har Kongl. Hofrätten tagit i öfvervägande; och som Doktor Brandell i hit ingifven skrift återkallat sina ofvanberörda besvär, erfordras i den delen af målet ej vidare yttrande, än att Kongl. Hofrätten låter vid återkallelsen bero.

Beträffande Själevads församlings klagan finner Kongl. Hof-Rätten ej skäl att i Synerättens utslag ändring göra.

Den, som med detta utslag icke åtnöjes, eger att deruti hos Kongl. Maj:t i underdånighet söka ändring genom besvär, hvilka skola underskrivas af klaganden sjelf eller lagligen befullmäktigadt ombud, samt sist innan klockan tolf å trettionde dagen härefter, som, denna dag oräknad, blifver Thorsdagen den fjortonde nästkommande December, i Kongl. Maj:ts Justitierevisions-expedition ingifvas; men försummas det, skall klaganden hafva förlorat sin talan och besvären komma ej under pröfning. År och dag som förr skrifvet står.

På den Kongl. Hofrättens vägnar:

LOUIS DE GEER.

E. Björkman.

Utslag i mål emellan Kyrkoherden, Theologie Doktorn Simon Brandell m. fl., å ena, och Prosten C. J. Holms sterbhusdelegare, å andra sidan.